

ТКАЦТВО
(ДМ/04/О, ознайомчий курс)

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

II півріччя, ознайомчий курс. Завдання: вивчення основних матеріалів та інструментів для створення художнього текстилю; ознайомлення із особливостями прояву та застосування засобів композиції; визначення загальних принципів конструктивної побудови форми; опанування елементарних технічних прийомів ткацтва та оздоблення ткацьких виробів; відтворення нескладного декоративного зразка (об'єкту) у матеріалі.

ДМ/04/О Ткацтво			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 6. Художнє ткацтво		38	
6.1. Загальні відомості про ткацтво	Різновиди ткацьких виробів (рушники, скатертини, серветки, покривала, тканини для одягу тощо). Регіональні осередки художнього ткацтва в Україні (Решетилівка, Кролевець, Богуслав, Дігтярі, Переяслав-Хмельницький, Обуховичі тощо). Світові центри текстилю (Франція, Німеччина, Англія, Польща тощо).	<i>1</i>	Описує вивчені види ткацьких виробів. Знає та називає найвідоміші осередки художнього ткацтва в Україні та світі.
6.2. Основні матеріали та інструменти	Основні види текстильної сировини (льон, бавовна, коноплі, вовна). Нитка для основи виробу (бавовна). Устрій ткацького верстата: рама, ремізки, човник, бердо тощо. Інструменти та приладдя ткацтва (дерев'яна рамка довільних розмірів, лінійка згідно з шириною рамки, гребінець, голка / човник тощо). Правила безпечної роботи в майстерні.	<i>1</i>	Називає основні вивчені види сировини для ткацтва. Описує елементи устрою ткацького верстата. Розрізняє інструменти та приладдя ткацтва, вміє безпечно їх застосовувати.
6.3. Композиційні засоби та	Композиційно-орнаментальні особливості ткацьких виробів (основні	<i>6</i>	Описує вивчені ткацькі орнаментальні мотиви.

<p>конструктивна побудова форми</p>	<p>мотиви: розетки, ромби, «зірочки», геометризовані рослинні зображення, «дерево життя», птахи тощо).</p> <p>Переплетення як конструктивна основа ткацьких виробів (послідовне чергування ниток основи та підткавання). Види ткацьких переплетень (полотняне, саржеве, перебірне, килимові, ворсові тощо).</p> <p>Навчально-творча робота на створення ескізу орнаментального мотиву (мотив за вибором учнів).</p> <p>Художні матеріали та інструменти: папір А4, олівець, гумка, кольорові олівці / акварельні фарби тощо.</p> <p>Метод утворення геометризованого орнаментального мотиву («сіточка», «клітинка»).</p> <p>Навчальна робота на геометризацію орнаментального мотиву (доопрацювання попереднього ескізу¹).</p> <p>Художні матеріали та інструменти: папір А4 в клітинку, лінійка, олівець, кольорові олівці тощо.</p>		<p>Описує, що є конструктивною основою ткацтва.</p> <p>Знає та розрізняє вивчені види ткацьких переплетень.</p> <p>Уміє створити робочий ескіз орнаментального мотиву до майбутнього ткацького зразка.</p>
<p>6.4. Полотняне переплетення</p>	<p>Намотування нитки основи за принципом «вісімки».</p> <p>Плетення косички на основі (рівномірний розподіл вертикальних ниток з відстанню 4 – 5 мм).</p> <p>Технічні вимоги щодо рівномірного натягу вовняної нитки підткавання (уникнення стягування країв виробу).</p>	<p>8</p>	<p>Виконує всі підготовчі етапи ткацького виробництва із дотриманням технічних вимог.</p>

¹ Тут та далі в тексті підкреслено ключові моменти / умови виконання.

	<p>Утворення тканого полотна. Декорування полотняних виробів (нитками, шнуром, намистом, бісером тощо). Обробка країв та завершення виробу. Навчально-творча робота на утворення та декорування зразка полотняного переплетення (серветка розміром 10,0 x 10,0 см; наприклад, на тему «Дерево життя», «Метелик», «Рибка» тощо). Робочі матеріали та інструменти: рамка, нитки основи, бавовняна нитка для фону (п'іткання), голка / човник, гребінець, бавовняний шнур, клей «Момент», нитки, намистини, ножиці.</p>		<p>Утворює нескладний ткацький зразок полотняного переплетення, уміє його декорувати.</p>
<p>6.5. Прості візерунчаті техніки ткацтва</p>	<p>Перебірна техніка ткацтва (зміна / додавання ниток п'іткання іншого кольору). Навчально-творча робота на опрацювання перебірної техніки (наприклад, фрагмент Крoлевецького рушника розміром 12,0 x 16,0 см). Робочі матеріали та інструменти: рамка, нитки основи, бавовняні нитки п'іткання 2 кольорів (біла та червона), голка / човник, гребінець, ножиці тощо.</p> <p>Ремізна техніка ткацтва (чергування груп ремізок та ниток п'іткання різного кольору). Утворення простого геометричного орнаменту (прямокутники, квадрати, смуги). Завершення країв виробу (фіксація основи у вигляді бахроми 3,0 – 5,0 см)</p>	10	<p>Утворює нескладний ткацький зразок у перебірній техніці.</p>

	<p>Навчально-творча робота на опрацювання ремізної техніки (наприклад, фрагмент плахти розміром 12,0 x 16,0 см).</p> <p>Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, бавовняні нитки піткання (2 – 3 кольорів), голка / човник, гребінець, ножиці.</i></p>		Утворює нескладний ткацький зразок у ремізній техніці, уміє завершувати краї виробу.
6.6. Підготовка підсумкової творчої роботи	<p>Пошук ідеї, підбір формату, техніки та матеріалів для реалізації власного задуму. Створення робочого ескізу. Робота в матеріалі з деталізацією елементів та декоруванням виробу. Утворення нескладних індивідуальних зразків, що можуть бути об'єднані в одну композицію, із передачею відповідного настрою.</p> <p>Навчально-творча робота на виконання декоративного зразка вивченими техніками (зразок висотою 20,0 – 25,0 см; наприклад, на тему «Хор», «Веселі хлоп'ята» тощо).</p> <p>Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, вовняні, бавовняні нитки піткання (5 – 6 кольорів), голка / човник, гребінець, ножиці, шнури, намисто, гудзики тощо.</i></p>	12	Уміє створити нескладний декоративний зразок за вивченими ткацькими техніками, підсилює його образність відповідним декором.
Загальна кількість годин за друге півріччя:		38	

Під час виконання програми **підсумкового контролю ознайомчого курсу** за технікою «Ткацтво» учень / учениця:

називає основні види текстильної сировини, правильно та безпечно використовує прості інструменти для художнього ткацтва;

застосовує вивчені композиційні засоби для утворення орнаментальної композиції;

описує конструктивну побудову форми як взаємодію ниток основи та піткання;

створює робочий ескіз майбутньої декоративної форми;

уміє утворити нескладний ткацький зразок та декорувати його.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : «Світ», 1992. 272 с.
2. Жук А. К. Сучасні українські художні тканини. Київ : Наукова думка, 1985. 120 с.
3. Кісільова Н. Н., Попенко Н. Н. Художні промисли України. Київ : Мистецтво, 1979. 256 с.
4. Ковчег. Українське народне мистецтво : альбом-каталог. Львів : Коло, 2021. 432 с.
5. Косміна О. Традиційне вбрання українців. Київ : Балтія-Друк, 2008. 160 с.
6. Легенький Ю. Г. Від ремесла до творчості. Київ : Час, 1990. 152 с.
7. Никорак О. Сучасні художні тканини Українських Карпат. Київ : Наукова думка, 1988. 224 с.
8. Никорак О. Українська народна тканина ХІХ–ХХ ст. Львів, 2004. 560 с.
9. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики. Київ : Редакція вісника «АНТ», 2002. 340 с.
10. Печенюк Т. Г. Кольорознавство. Київ : Грані, 2009. 191 с.
11. Сидорович С. Й. Художня тканина західних областей УРСР. Київ : Наукова думка, 1979. 156 с.
12. Стельмащук Г. Українське народне вбрання. Київ : Україна, 2019. 256 с.

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ОЗНАЙОМЧОГО КУРСУ ЗА ТЕХНІКОЮ «ТКАЦТВО»

6.1. Загальні відомості про ткацтво

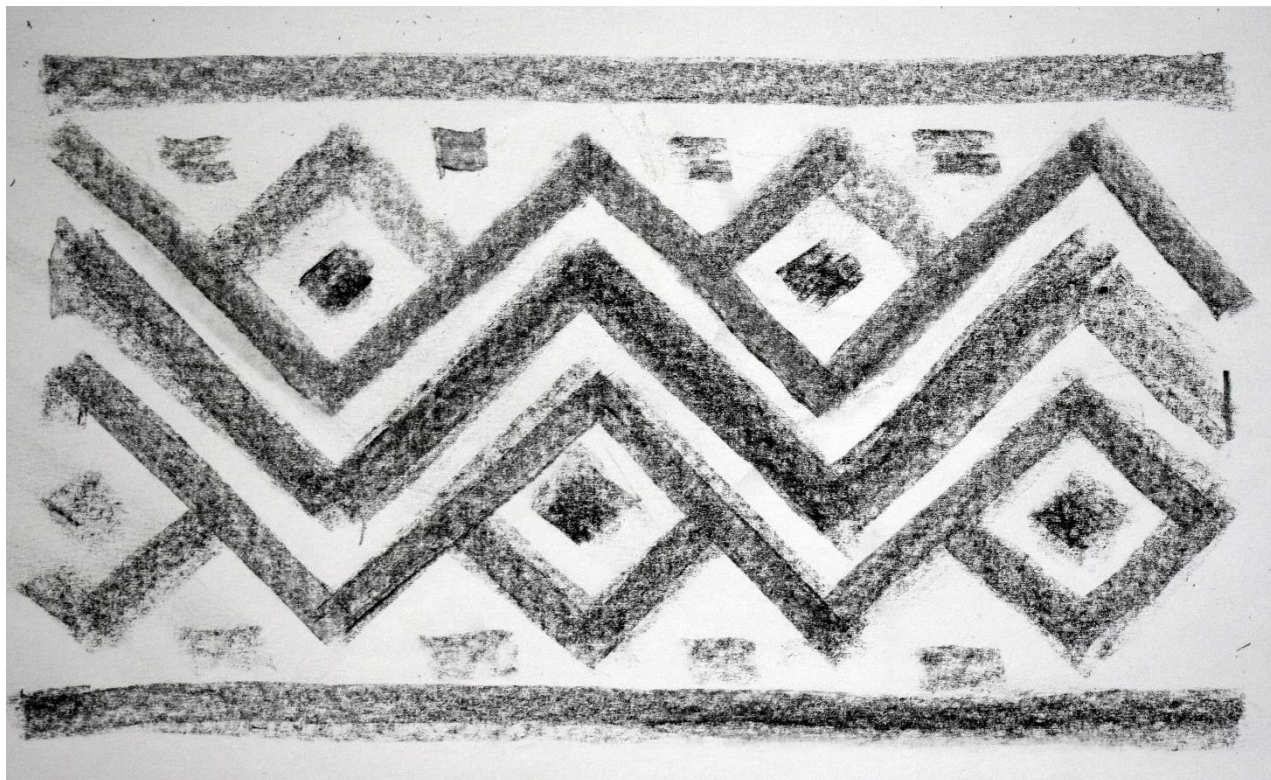
1. Про Україну. Ткацтво. URL: <http://about-ukraine.com/tkatstvo/>
2. Традиційні українські народні ремесла. Ткацтво. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NgDf2HxgLiE>
3. Автентична Україна. Нематеріальна спадщина. Традиційні ремесла. URL: <https://authenticukraine.com.ua/traditions-crafts>
4. Українські традиції. Ткацтво. URL: <https://traditions.in.ua/remesla/1552-tkatstvo>
5. Історія текстилю у Франції. Подорож у минуле. URL: <https://uk.wm3procycling.com/textile-history-853>
6. Лодзь-чарівна сила текстилю. URL: <http://asonov.com/goroda-i-strany/lodz-volshebnaaya-sila-tekstilya.html>
7. Біла фабрика – Музей Текстилю. URL: <https://tropter.com/ru/polscha/lodz/belaia-fabrika---muzei-tekstilia>

6.2. Основні матеріали та інструменти

6.3. Композиційні засоби та конструктивна побудова форми

Навчально-творча робота на створення ескізу орнаментального мотиву (мотив за вибором учнів).

Навчальна робота на геометризацию орнаментального мотива (доопрацювання попереднього ескізу).

6.4. Полотняне переплетення

Навчально-творча робота на утворення та декорування зразка полотняного переплетення (серветка розміром 10,0 x 10,0 см; наприклад, на тему «Дерево життя», «Метелик», «Рибка» тощо).

6.5. Прості візерунчаті техніки ткацтва

Навчально-творча робота на опрацювання перебірної техніки (наприклад, фрагмент Крелевецького рушника розміром 12,0 x 16,0 см).

*Навчально-творча робота на опрацювання ремісної техніки
(наприклад, фрагмент плахти розміром 12,0 x 16,0 см).*

6.6. Підготовка підсумкової творчої роботи

Навчально-творча робота на виконання декоративного зразка вивченими техніками (зразок висотою 20,0 – 25,0 см; наприклад, на тему «Хор», «Веселі хлоп'ята» тощо).

ТКАЦТВО / КИЛИМАРСТВО)
(ДМ/04/П, поглиблений курс)

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Четвертий рік навчання (поглиблений курс). Завдання: вивчення асортименту текстильної сировини для килимарства; застосування композиційних засобів (зокрема, ритму, фактури та кольорових сполучень) для посилення художньої виразності килимових виробів; опанування базових способів утворення килимових вузлів; набуття навичок оздоблення килимових виробів (зокрема, бахромою, обметуванням та вирізуванням); відтворення / створення оригінального декоративного зразка (об'єкту) у матеріалі.

ДМ/04/П Ткацтво / килимарство)			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 7. Художнє килимарство		32	
7.1. Загальні відомості про килимарство	Розмаїття килимових виробів (доріжки, килими, коци тощо). Техніки утворення килимів: безворсові (лічильна, гребінкова) та ворсові. Регіональні осередки килимарства та коцарства в Україні (Кролевець, Дігтярі, Косів, Глиняни, Решетилівка, Богуслав, Слобожанщина тощо). Світові центри килимарства (Іран (Персія), Середня Азія (Туркменістан, Узбекистан, Таджикистан тощо), Китай, Туреччина тощо).	<i>1</i>	Описує вивчені килимові вироби та розрізняє їх за техніками утворення. Знає та називає найвідоміші осередки художнього килимарства в Україні та світі.
7.2. Основні матеріали та інструменти	Основні види текстильної сировини для килимарства (льон, бавовна, коноплі, вовна, шовк). Нитка для основи виробу (бавовна). Устрій килимарського верстату: рама, човник, бердо тощо. Інструменти та приладдя килимарства (дерев'яна рамка в межах 40,0 x 50,0 см, лінійка	<i>1</i>	Називає основні вивчені види сировини для килимарства. Описує елементи устрою килимарського верстату. Розрізняє інструменти та приладдя килимарства, вміє

	згідно з шириною рамки, голка / човник, гачок, гребінець тощо). Правила безпечної роботи в майстерні.		безпечно їх застосовувати.
7.3. Регіональні особливості українських килимів	Орнаментика та колористика українських килимів. <i>Подільський килим:</i> дерево роду в горщику. <i>Гуцульський килим:</i> геометричні мотиви. <i>Глинянський килим:</i> графічний візерунковий орнамент. <i>Полтавський килим:</i> рослинний орнамент. Навчально-творча робота на створення робочого ескізу орнаментального мотиву певного регіону України (регіон за вибором учнів). Художні матеріали та інструменти: <i>папір А3, олівець, гумка, акварельні фарби тощо.</i>	6	Розрізняє вивчені килимові вироби за регіональною орнаментикою та колористикою. Створює робочий ескіз орнаментального мотиву до майбутнього килимового зразка.
7.4. Килимові безворсові техніки	Верета із базовим килимовим переплетенням (лічильна техніка, ткані матеріали піткання). Навчально-творча робота на створення зразка верети (килимова доріжка розміром 15,0 x 25,0 см з ритмом кольорових смуг). Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, смужки тканин шириною 8-10 мм для піткання (4-5 кольорів, за вибором учнів), човник, гребінець, ножиці тощо.</i> Техніки «гребінкова» та «на спільну нитку». Плавний перехід контурів фону та орнаменту. Трипільські мотиви «Вазон», «Берегиня». Навчально-творча робота на опрацювання	12	Знає, що таке верета та описує особливості тканих матеріалів піткання. Утворює нескладний зразок верети. Відтворює у килимових зразках трипільські

	<p>трипільських орнаментів (серветка розміром 15,0 x 17,0 см). <u>Роботі передуює ескіз².</u> Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, вовняні нитки п'яткування (3-4 кольори відповідно до ескізу), голка / човник, гребінець, ножиці тощо.</i></p>		орнаментальні мотиви з плавними переходами фону і мотивів.
<p>7.5. Ворсова і петельна килимові техніки</p>	<p>Технологічні різновиди ворсових килимів (ворсові, петельні). Види вузлів (подвійний, турецький, персидський, коптський тощо) та способи їх в'язання (обмотування, зав'язування, витягування тощо). Особливості коців Слобожанщини (непряда вовняна нитка, довжина ворсу 2,5 – 10,0 см, призначення, орнаментика, кольорові сполучення). Навчально-творча робота на відтворення фрагменту слобожанського коцу (мініпанно розміром 16,0 x 16,0 см із чергуванням ворсового рядка та безворсової ділянки шириною по 2,0 см; наприклад, на тему «Пшеничне поле», «Захід сонця», «Водоспад» тощо). <u>Роботі передуює ескіз.</u> Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, вовняні нитки п'яткування (5-8 кольорів відповідно до ескізу), човник, гачок, гребінець, ножиці тощо.</i></p> <p>Регіональні особливості петельних килимів Полісся, Буковини (рельєфний орнамент (птахи, вазони, квіти, розетки, ромби), кольорові сполучення тощо).</p>	12	<p>Називає різновиди ворсових килимів.</p> <p>Розрізняє вивчені види килимових вузлів та способи їх в'язання.</p> <p>Описує вивчені особливості Слобожанських коців.</p> <p>Відтворює зразок слобожанського коцу.</p> <p>Описує вивчені особливості петельних килимів Полісся та Буковини.</p>

² Тут та далі в тексті підкреслено ключові моменти / умови виконання.

	<p>Поєднання полотняного та петельного переплетень.</p> <p>Навчально-творча робота на відтворення фрагменту килима Полісся (мініпанно розміром 16,0 x 16,0 см, наприклад, на тему «Курчатко», «Море» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, вовняні нитки піткання (3-4 кольори відповідно до ескізу), голка / човник, гачок, гребінець, ножиці, паличка довжиною 15,0 см діаметром 2-8 мм тощо.</i></p>		<p>Уміє утворити петельні фрагменти на зразках килимів.</p>
Модуль 8. Традиції народного килимарства в сучасному інтер'єрі та моді		26	
8.1. Ткані прикраси Західної України	<p>Особливості перебірної техніки «на косу нитку» (геометричний візерунок зі скісними зубчастими контурами).</p> <p>Інтерпретація килимових мотивів у тканих прикрасах.</p> <p>Декорування виробу бахромою (торочками з ниток), намистинами тощо.</p> <p>Навчально-творча робота на створення декоративної прикраси в техніці ткацтва полотняним та перебірним переплетеннями (наприклад, гердан чи кулон розміром 5,0 x 5,0 см, 5,0 x 8,0 см на тему «Зоря», «Ружа» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, бавовняні, металізовані нитки</i></p>	6	<p>Описує вивчені особливості перебірної техніки «на косу нитку».</p> <p>Уміє створити та декорувати ткану прикрасу у перебірній техніці.</p>

	<i>пiткання (3-4 кольори вiдповiдно до ескiзу), намистини, голка, гребiнець, ножицi тощо.</i>		
8.2. Закладне ткацтво в предметах ужиткового призначення	<p>Особливостi закладної технiки ткацтва (утворення узорного елемента на полотнi за допомогою вовняного пiткання). Створення екосумки на основi прототипу бeсаги, тайстри (обробленi краї, полотнище складене навпiл).</p> <p>Декорування готового виробу бахромою, джгутом тощо.</p> <p>Навчально-творча робота на опрацювання закладної технiки (полотно розмiром 24,0 x 15,0 см / готовий вирiб розмiром 12,0 x 15,0 см; наприклад, на тему «Мелодiя степу», «Кvітка» тощо).</p> <p><u>Роботi передуює ескiз.</u></p> <p>Робочi матерiали та iнструменти: рамка, нитки основи, вовняні нитки пiткання (2-3 кольори вiдповiдно до ескiзу), голка / човник, гребiнець, ножицi, гудзик, кнопка, голка з ниткою / гачок тощо.</p>	10	<p>Описує вивченi особливостi закладної технiки ткацтва.</p> <p>Умiє створити та декорувати предмет ужиткового призначення в закладній технiцi ткацтва.</p>
8.3. Карпатський килим-лiжчик	<p>Осередки виробництва карпатських лiжчикiв (Яворiв, Косiв, Космач). Призначення карпатського лiжчика (iнтер'єрне, практичне та обрядове). Особливостi технологiї виготовлення (ткання, валяння, вичiсування). Утворення простого геометричного орнаменту (поперечно-смугастого).</p> <p>Навчально-творча робота на опрацювання зразка карпатського лiжчика (зразок розмiром 25,0 x 16,0 см; наприклад, на тему «Лiсовi стежини», «Полонини» тощо).</p>	10	<p>Знає та називає вивченi осередки виробництва карпатських лiжчикiв Описує призначення карпатського лiжчика.</p> <p>Розрiзняє технологiчнi процеси пiд час виготовлення карпатських лiжчикiв.</p> <p>Умiє утворити зразок карпатського лiжчика (без валяння).</p>

	<u>Роботі передуює ескіз.</u> Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, грубі натуральні вовняні нитки п'яткання (2-3 кольори відповідно до ескізу), голка, гребінець, щітка для вичісування тощо.</i>		
9. Підготовка підсумкової творчої роботи	Текстильна композиція в інтер'єрі. Розробка робочого ескізу (збір матеріалу). Робота в матеріалі з використанням ткацьких переплетень, обраних за власним задумом. Декорування готового виробу (оброблені краї тканих смуг). Передача настрою в композиції. Створення фрагментів колективного панно або зразка сувенірної продукції. Навчально-творча робота на виконання декоративного зразка вивченими техніками (фрагмент розміром 20,0 x 20,0 см; наприклад, на тему «Вільний птах», «Морські глибини» тощо). Робочі матеріали та інструменти: <i>рамка, нитки основи, вовняні нитки п'яткання (кольори відповідно до ескізу), голка / човник, гребінець, ножиці, гудзики, шнур, намистини тощо.</i>	12	Втілює власний творчий задум за допомогою вивчених ткацьких та килимових технік.
Загальна кількість годин:		70	

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** за технікою «Ткацтво / килимарство» учень / учениця:

- називає основні види текстильної сировини для килимарства;
- застосовує вивчені композиційні засоби для посилення художньої виразності килимових виробів;
- володіє базовими способами утворення килимових вузлів та прийомами декорування килимових виробів;
- уміє створити декоративний килимовий зразок та оздобити його згідно з робочим ескізом.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : «Світ», 1992. 272 с.
2. Білоус Л., Строкова Л. Український килим XVIII–XXI століть. Київ : Саміт-книга, 2020. 168 с.
3. Голубець М. Український килим. Видавництво ЦУЛ, 2020. 36 с.
4. Жук А. К. Сучасні українські художні тканини. Київ : Наукова думка, 1985. 120 с.
5. Запаско Я. Українське народне килимарство. Київ : Мистецтво, 1973. 112 с.
6. Кісільова Н. Н., Попенко Н. Н. Художні промисли України. Київ : Мистецтво, 1979. 256 с.
7. Ковчег. Українське народне мистецтво : альбом-каталог. Львів : Коло, 2021. 432 с.
8. Косміна О. Традиційне вбрання українців. Балтія-Друк, 2008. 160 с.
9. Легенький Ю. Г. Від ремесла до творчості. Київ : Час, 1990. 152 с.
10. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики. Київ : Редакція вісника «АНТ», 2002. 340 с.
11. Стельмашук Г. Українське народне вбрання. Київ : Україна, 2019. 256 с.
12. Сидорович С. Й. Художня тканина західних областей УРСР. Київ : Наукова думка, 1979. 156 с.
13. Титаренко В. Подільський килим. Київ : Родовід, 2018. 308 с.

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ПОГЛИБЛЕНОГО КУРСУ ЗА ТЕХНІКОЮ «ТКАЦТВО (КИЛИМАРСТВО)»

7.1. Загальні відомості про килимарство.

1. Народне килимарство Поділля.

URL: https://www.vocnt.org.ua/statti/kilimy_titarenko

2. Килимарство. URL: <http://surl.li/dnlzl>

3. Автентична Україна. Нематеріальна спадщина. Традиційні ремесла.

URL: <https://authenticukraine.com.ua/traditions-crafts>

4. Про Україну. Ткацтво. URL: <http://about-ukraine.com/tkatstvo/>

5. Про Україну. Килимарство. URL: <http://about-ukraine.com/kilimarstvo/>

6. Традиційне Харківське коцарство. URL:

<https://www.cultura.kh.ua/uk/intangible-cultural-heritage/elements/6271-kocarstvo>

7. Українські килими. URL: <https://ukr.sovfarfor.com/dekorativno-prikladne-mistectvo/kilimarstvo/222-ukransk-kilimi.html>

8. Косівські килими.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XAxgGyZrdMU>

9. Барвисті килими Глинян.

URL: <https://localhistory.org.ua/texts/kolonki/barvisti-kilimi-glinian-zolota-galitska-provintsia/>

10. Історія розвитку глинянського килима. URL: https://hlynyany-fest.ucoz.ua/publ/glinjani/istorija_rozvitku_glinjanskogo_kilima/5-1-0-9

11. Традиції рослинного килимарства селища Решетилівка Решетилівського району Полтавської області. URL: <https://authenticukraine.com.ua/blog/resetilivski-kilimi>

12. Килимарство. URL: <https://carpathy.nadvirna.com/index.php/hutsulsky-kray/lyalky-motanky/kylymarstvo>

13. Майстерня килимарства Валентини Ткач. URL: <https://discover.ua/locations/masterskaya-kovrotkachestva-valentyny-tkach>

14. Килимарство один із найважливіших видів прикладного мистецтва мусульманського світу. URL: https://studopedia.su/5_16499_kilimarstvo--odin-iz-nayvazhlivishih-vidiv-prikladnogo-mistetstva-musulmanskogo-svitu.html

15. Мистецтво. URL: <https://art-in-mptu.blogspot.com/2021/10/12.html>

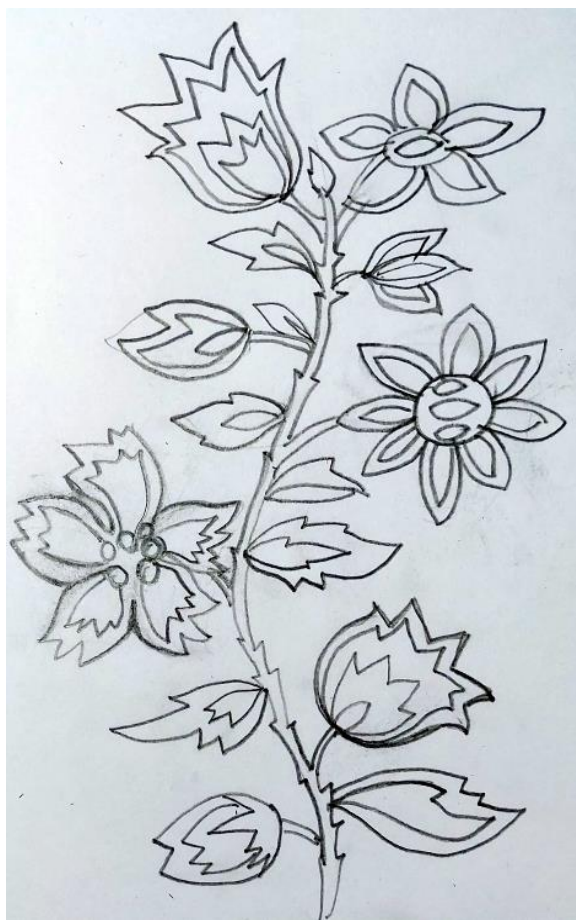
16. Килимарство. Про Україну. URL: <http://about-ukraine.com/kilimarstvo/>

7.2. Основні матеріали та інструменти

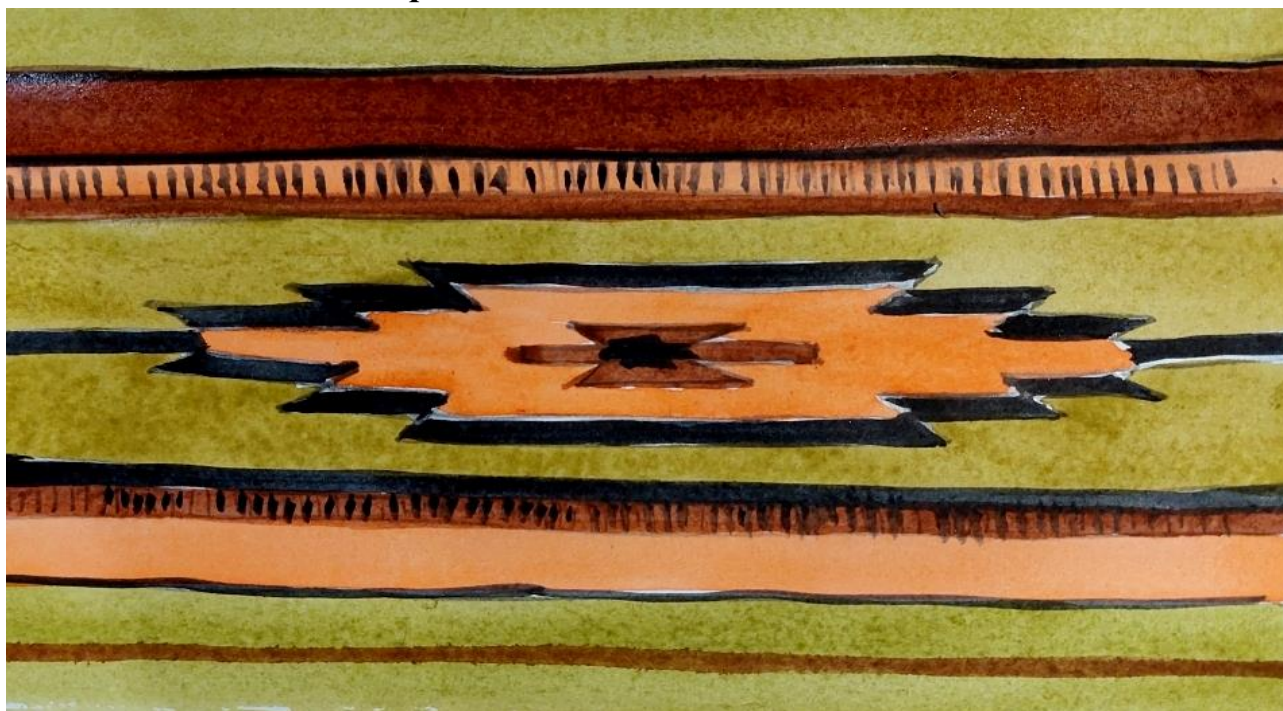

7.3. Регіональні особливості українських килимів

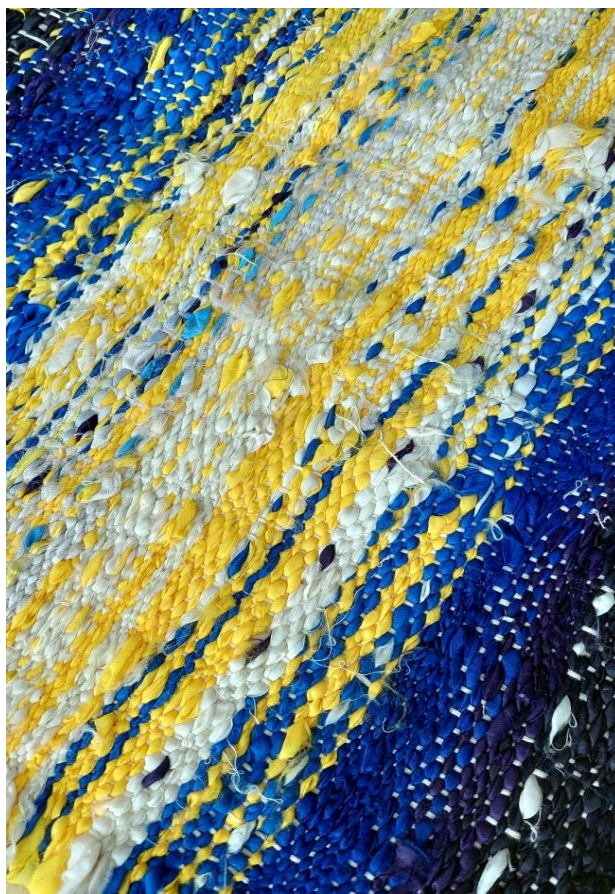
Навчально-творча робота на створення робочого ескізу орнаментального мотиву певного регіону України (регіон за вибором учнів).

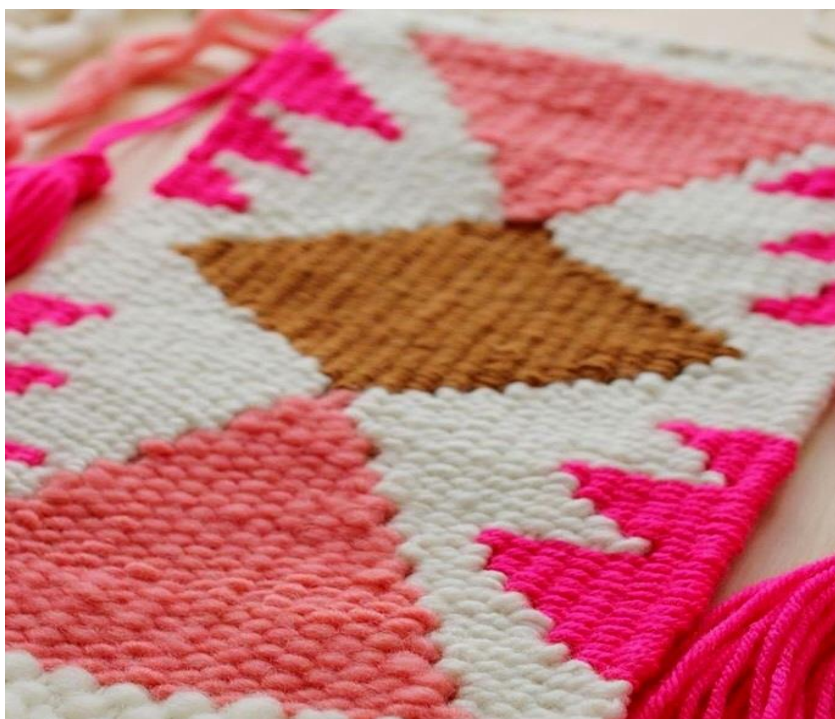
7.4. Килимові безворсові техніки

Навчально-творча робота на створення зразка верети (килимова доріжка розміром 15,0 x 25,0 см з ритмом кольорових смуг).

Навчально-творча робота на опрацювання трипільських орнаментів (серветка розміром 15,0 x 17,0 см).

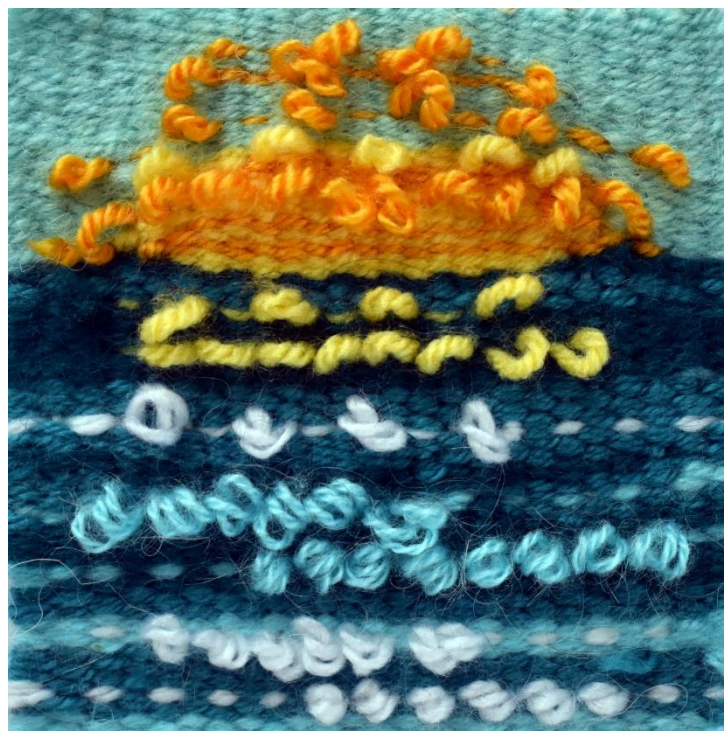

7.5. Ворсова і петельна килимові техніки

Навчально-творча робота на відтворення фрагменту слобожанського коцу (мініпанно розміром 16х16см із чергуванням ворсового рядка та безворсової ділянки шириною по 2 см, наприклад, на тему «Пшеничне поле», «Захід сонця», «Водоспад» тощо).

Навчально-творча робота на відтворення фрагменту килима Полісся (мініпанно розміром 16,0 x 16,0см, з поєднанням полотняного та петельного переплетень, наприклад, на тему «Курчатко», «Море» тощо).

Модуль 8. Традиції народного килимарства в сучасному інтер'єрі та моді

8.1. Ткані прикраси Західної України.

Навчально-творча робота на створення декоративної прикраси в техніці ткацтва полотняним та перебірним переплетеннями (наприклад, тердан чи кулон розміром 5,0 x 5,0 см, 5,0 x 8,0 см на тему «Зоря», «Ружа» тощо).

8.2. Закладне ткацтво в предметах ужиткового призначення

Навчально-творча робота на опрацювання закладної техніки (полотно розміром 24,0 x 15,0 см / готовий виріб розміром 12,0 x 15,0 см; наприклад, на тему «Мелодія степу», «Квітка» тощо).

8.3. Карпатський килим-ліжчик

Навчально-творча робота на опрацювання зразка карпатського ліжника (зразок розміром 25,0 x 16,0 см; наприклад, на тему «Лісові стежини», «Полонини» тощо).

Модуль 9. Підготовка підсумкової творчої роботи

Навчально-творча робота на виконання декоративного зразка вивченими техніками (фрагмент розміром 20,0 x 20,0 см; наприклад, на тему «Вільний птах», «Морські глибини» тощо

ТКАЦТВО / ГОБЕЛЕН
(ДМ/04/П, поглиблений курс)

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

П'ятий рік навчання (продовження поглибленого курсу). Завдання: вивчення асортименту текстильної сировини для гобеленів; застосування композиційних засобів (зокрема, пропорційних співвідношень форми, симетрії / асиметрії, фактури) для посилення художньої виразності; опанування базових способів утворення гобеленових переплетень; набуття навичок оздоблення гобеленових виробів (зокрема, бахромою, обметуванням та стриженням); відтворення / створення оригінального декоративного зразка (об'єкту) у матеріалі.

ДМ/04/П Ткацтво / гобелен			
Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 10. Художній гобелен		24	
10.1. Загальні відомості про гобелен	Особливості гобелена як різновиду художнього ткацтва (сюжетно-тематична, орнаментальна, абстрактна композиція). Техніки утворення гобеленів: безворсова, перехресне переплетення (вибірне ручне ткання) тощо. Українські центри виготовлення гобеленів (Полтавщина / Решетилівка, Київщина тощо). Світові центри виготовлення гобеленів (Єгипет, Франція, Англія, Нідерланди тощо).	<i>1</i>	Описує вивчені особливості гобелена. Розрізняє вивчені техніки утворення гобеленів. Знає та називає вивчені центри виготовлення гобеленів в Україні та світі.
10.2. Основні матеріали та інструменти	Основні види текстильної сировини для гобеленів (вовна, шовк тощо). Нитка для основи виробу (бавовна). Устрій верстата для гобелена: рама горизонтальна / вертикальна, човник, бердо тощо. Інструменти та приладдя (дерев'яна рамка в межах 40,0 x 50,0 см, лінійка згідно	<i>1</i>	Називає основні вивчені види сировини для гобеленів. Описує елементи устрою верстата для гобелена. Розрізняє інструменти та приладдя ткання гобелена, вміє

	<p>з шириною рамки, човник, гребінець тощо).</p> <p>Правила безпечної роботи в майстерні.</p> <p>Монтаж та презентація килимових та гобеленових виробів (на планці, у рамі тощо).</p>		<p>безпечно їх застосовувати.</p> <p>Знає та описує, як можна монтувати та презентувати килимові й гобеленові вироби.</p>
<p>10.3. Композиційні засоби та конструктивна побудова гобеленів малої форми</p>	<p>Специфічні композиційні засоби гобеленів (геометрична форма та пропорційні співвідношення її елементів, симетрія / асиметрія, фактура).</p> <p>Принципи стилізації зображення об'єктів (узагальнення, геометризація, декоративність).</p> <p>Картон до виконання в матеріалі декоративного зразка (масштаб 1:1).</p> <p>Навчально-творча робота на створення робочого ескізу та картону до гобелена малої форми (картон розміром 12,0 x 12,0 см; наприклад, на тему «Веселка», «Водоспад» тощо)</p> <p>Художні матеріали та інструменти: папір А4, картон А4, олівець, гумка, акварельні фарби, лінійка тощо.</p> <p>Види ткацьких гобеленових переплетень (полотняне, кружляння).</p> <p>Прикріплення картону до зворотного боку роботи.</p> <p>Обробка країв для завершення виробу (підгин).</p> <p>Навчально-творча робота на створення гобелена малої форми за розробленим картоном.</p> <p>Робочі матеріали та інструменти: рамка, нитки основи (бавовна), вовняні нитки піткання (8-10</p>	12	<p>Знає та називає вивчені специфічні композиційні засоби гобеленів.</p> <p>Називає провідні принципи стилізації для створення ескізу гобелена.</p> <p>Уміє створити ескіз та картон до майбутнього зразка в матеріалі.</p> <p>Розрізняє вивчені види ткацьких гобеленових переплетень.</p> <p>Уміє створити зразок гобелена малої форми та правильно завершити його.</p>

	<i>кольорів відповідно до ескізу), гребінець, голка, нитка, ножиці тощо.</i>		
10.4. Фактурний гобелен	<p>Види фасонної (спірально, вузликова, петельна тощо) та текстурованої (об'ємна, пориста, пухнаста тощо) пряжі для гобеленів. Поєднання ниток різної товщини та фактури (льон, бавовна, вовна, сизаль тощо).</p> <p>Комбінація різних видів ткацьких переплетень (полотняне, ворсове, перебірне).</p> <p>Навчально-творча робота на створення фактурного гобелена (зразок розміром 15,0 x 15,0 см; наприклад, на тему «Осінь пісня», «Падолист» тощо).</p> <p><u>Роботі передують ескіз та картон.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: картон, рамка, нитки основи (бавовна), вовняні, льняні, бавовняні нитки піткання, сизаль (8-10 кольорів, відповідно до ескізу), гребінець, голка, нитка, ножиці, гуаш тощо.</p>	10	<p>Розрізняє вивчені види фасонної та текстурованої пряжі для гобеленів.</p> <p>Уміє створити нескладний зразок фактурного гобелена.</p>
Модуль 11. Творчі пошуки в гобеленовій техніці		32	
11.1. Художній образ в гобелені	<p>Етапи роботи над художнім образом (ідея / задум, ескізний пошук, створення картону, робота в матеріалі). Особливості рельєфного гобелена (стрижений ворс). Декорування виробу додатковими елементами (помпони, торочки тощо).</p> <p>Навчально-творча робота на створення художнього образу в гобелені (зразок розміром 15,0 x 15,0 см; наприклад, на тему «Веселі сніговики», «Курчата», «Ялинка» тощо.)</p>	8	<p>Описує етапи створення художнього образу в гобелені.</p> <p>Уміє утворити рельєф в гобелені за допомогою вистригання ворсу.</p> <p>Уміє відтворити нескладний художній образ в гобелені та декорувати зразок.</p>

	<p><u>Роботі передують ескіз та картон.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: картон, рамка, нитки основи (бавовна), вовняні нитки піткання (8-10 кольорів відповідно до ескізу), гребінець, голка, нитка, ножиці тощо</p>		
<p>11.2. Декоративний натюрморт в гобелені</p>	<p>Стилізація предметів побуту в ескізі до гобелена. Кольорові контрасти у гобеленових натюрмортах (на прикладах творів декоративного мистецтва).</p> <p>Навчально-творча робота на створення ескізу та картону декоративного гобеленового натюрморту (картон розміром 17,0 x 17,0 см <u>або</u> 17,0 x 24,0 см; наприклад, на тему «Маки в глеку», «Глек і яблука» тощо).</p> <p>Художні матеріали та інструменти: папір А4, картон, олівець, пензлик, гумка, гуаш, лінійка тощо.</p> <p>Базові ткацькі переплетення (полотняне, перебірне, петельне, «косичка»).</p> <p>Уникнення стягування центральної частини полотна.</p> <p>Навчально-творча робота на створення декоративного гобеленового натюрморту за розробленим картоном.</p> <p>Робочі матеріали та інструменти: рамка, нитки основи (бавовна), бавовна, вовняні нитки піткання (8-10 кольорів відповідно до ескізу), сизаль, гребінець, голка, нитка, ножиці тощо.</p>	14	<p>Створює кольоровий ескіз та картон до майбутнього декоративного гобеленового натюрморту.</p> <p>Уміє створити нескладний декоративний гобеленовий натюрморт.</p>
<p>11.3. Екологічний гобелен</p>	<p>Рослинні матеріали як засіб втілення творчого задуму в гобелені (суха трава, кукурудзяне листя, солома, сизаль, тонкі гілки тощо).</p>	10	

	<p>Поєднання бавовняної нитки піткання з рослинною сировиною. Декорування виробу природними матеріалами (сушені цитрини, рапани тощо).</p> <p>Навчально-творча робота на створення декоративного панно із застосуванням природних матеріалів (панно розміром 25,0 x 40,0 см; наприклад, на тему «Вільний вітер степу», «Степ цвіте» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз та картон.</u></p> <p>Робочі матеріали та інструменти: картон, рамка, нитки основи (бавовна), ножиці, голка, нитки, льон, екошнур (джгут), сизаль, солома, суха трава, цитрини, листя кукурудзи тощо.</p>		<p>Уміє поєднувати в гобелені традиційні текстильні та природні матеріали.</p>
<p>Модуль 12. Підготовка підсумкової творчої роботи</p>	<p>Об'ємно-просторовий гобелен в інтер'єрі. Пошук ідеї, підбір формату, техніки та матеріалів для реалізації власного задуму. Передача настрою в композиції. Створення робочого ескізу та картону. Робота в матеріалі з використанням ткацьких переплетень, обраних за власним задумом. Декорування готового виробу. Створення фрагментів колективного пейзажного панно або індивідуального зразка сувенірної продукції.</p> <p>Навчально-творча робота на створення декоративного пейзажного панно (наприклад, на тему «Старе місто», «Місто майбутнього» тощо).</p> <p><u>Роботі передуює ескіз та картон.</u></p>	14	<p>Уміє створювати пейзажне гобеленове панно за допомогою вивчених технік, презентує власну роботу.</p>

	Робочі матеріали та інструменти: <i>картон, рамка, нитки основи (бавовна), вовняні нитки п'яткування (кількість кольорів відповідно до ескізу), сизаль, шнур, джгут, гребінець, голка, човник нитка, ножиці тощо.</i>		
Загальна кількість годин:		70	

Під час виконання програми **підсумкового річного контролю** за технікою «Ткацтво / гобелен» учень / учениця:

описує основні види сировини для гобеленів (зокрема, текстильної);
застосовує вивчені композиційні засоби для підсилення художньої виразності в гобеленах;
володіє базовими способами утворення гобеленових переплетень;
уміє оздоблювати гобеленові вироби вивченими методами;
створює в матеріалі оригінальний тканий декоративний зразок за власним задумом.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : «Світ», 1992. 272 с.
2. Жук А. К. Сучасні українські художні тканини. Київ : Наукова думка, 1985. 120 с.
3. Жоголь Л. Є. Тканини в інтер'єрі. Київ : Будівельник, 1968. 96 с.
4. Кісільова Н. Н., Попенко Н. Н. Художні промисли України. Київ : Мистецтво, 1979. 256 с.
5. Ковчег. Українське народне мистецтво : альбом-каталог. Львів : Коло, 2021. 432 с.
6. Кротова Г. Ручне ткання гобеленів. Київ : Наїрі, 2011. 64 с.
7. Легенький Ю. Г. Від ремесла до творчості. Київ : Час, 1990. 152 с.
8. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики. Київ : Редакція вісника «АНТ», 2002. 340 с.
9. Печенюк Т. Г. Кольорознавство. Київ : Грані, 2009. 191 с.
10. Чегусова З., Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ : Либідь, 2005. 280 с.

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ПОГЛИБЛЕНОГО КУРСУ ЗА ТЕХНІКОЮ «ТКАЦТВО (ГОБЕЛЕН)»

10.1. Загальні відомості про гобелен.

1. Про Україну. Ткацтво. URL: <http://about-ukraine.com/tkatstvo/>

2. Художній текстиль. Гобелен своїми руками.

URL: <https://sites.google.com/site/hudoznijtekstil1/realizacia-garantovanih-konstytucie-ukraieni-prav-gromadan-v-nas-cas>

3. Як зробити гобелен своїми руками.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VIRkuYTKdT4>

4. Українське ткацтво. URL: <https://ukr.sovfarfor.com/dekorativno-prikladne-mistectvo/229-ukranske-tkactvo.html>

5. Гобелени. URL: <https://helpiks.org/4-111917.html>

6. Основа для ручного ткацтва: типи, матеріали. URL: https://tvistatik.com/ua/handmade/blog/osnova_dlya_ruchnogo_tkatstva_tipi_materiali_ta_rozrahunki_dlya_riznih_tkanih_virobiv

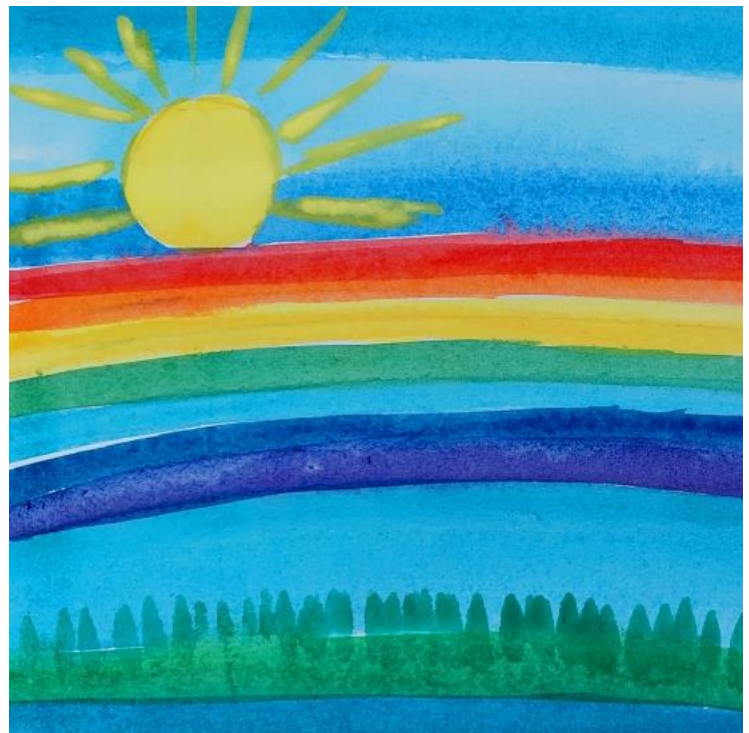
10.2. Основні матеріали та інструменти

10.3. Композиційні засоби та конструктивна побудова гобеленів малої форми.

Навчально-творча робота на створення робочого ескізу та картону до гобелена малої форми (картон розміром 12,0 x 12,0 см; наприклад, на тему «Веселка», «Водоспад» тощо).

Навчально-творча робота на створення гобелена малої форми за розробленим картоном.

10.4. Фактурний гобелен

Навчально-творча робота на створення фактурного гобелена (зразок розміром 15,0 x 15,0 см; наприклад, на тему «Осіння пісня», «Падоліст» тощо).

Модуль 11. Творчі пошуки в гобеленовій техніці

11.1. Художній образ в гобелені

Навчально-творча робота на створення художнього образу у гобелені (зразок розміром 15 x 15 см.; наприклад, на тему «Веселі сніговики», «Курчата», «Ялинка» тощо).

11.2. Декоративний натюрморт в гобелені

Навчально-творча робота на створення ескізу та картону декоративного гобеленового натюрморта (картон розміром 17,0 x 17,0 см або 17,0 x 24,0 см; наприклад, на тему «Маки в глеку», «Глек і яблука» тощо).

Навчально-творча робота на створення декоративного гобеленового натюрморта за розробленим картоном.

11.3. Екологічний гобелен

Навчально-творча робота на створення декоративного панно із застосуванням природних матеріалів (панно розміром 25,0 x 40,0 см; наприклад, на тему «Вільний вітер степу», «Степ цвіте» тощо).

Модуль 12. Підготовка підсумкової творчої роботи

Навчально-творча робота на створення декоративного пейзажного панно (наприклад, на тему «Старе місто», «Місто майбутнього» тощо).

